

Innspill til møte rovviltnemnda region 6 30.januar 2023

Jeg heter Berit Helberg og representerer Aktivt Rovdyrvern – ARV.

Jeg vil først ta opp dette med svinn i utmarka, eller normaltap som det også kalles. Det går ikke å diskutere det lille tapet som rovdyr står for, uten å sammenligne med det store tapet på grunn av utmarka selv.

Tallene er fra Landbruksdirektoratets offisielle sider, med innrapportering fra bøndene på antall sluppet i marka og antall sanket inn.

I 2020 for Møre og Romsdal var svinn totalt i utmarka 8.329 dyr

I Trøndelag var dette i 2020 14.603 dyr

For 2021 i Møre og Romsdal 8.305

I Trøndelag samme år 13.675

Rovvilterstatninger for Møre og Romsdal var 809 dyr i 2020 hvor 6.954 dyr var tapt kun på grunn av utmarka, 883 dyr i 2021 hvor 7.422 var tapt kun på grunn av utmarka.

For Trøndelag var rovvilterstatningen i 2020 4.472 dyr hvor 6.438 var tapt kun på grunn av utmarka, i 2021 4.375 dyr hvor 9.300 dyr var tapt kun på grunn av utmarka.

Tall for 2022 vil bli lagt ut første halvdel av mars 2023.

Feilfokuseringen på svinnet for sau og lam på utmarksbeite må få større fokus og går hånd i hånd med å beskytte de rødlistede artene som i dag ikke har beskyttelse av de som er satt til å beskytte og forvalte. Loven om dyrevelferd blir brutt gang på gang ved at næringen er tillatt å sette dyrene sine ubeskyttet i et terreng de beviselig mestrer dårlig, og dette til og med i områder man ofte vet at det vil komme rovdyr. Loven om dyrevelferd regner jeg med at rovviltnemnda kjenner til, men jeg gjentar for syns skyld:

Dyrevelferdsloven § 3: " Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger."

§ 14.Særskilte forbud - Det er forbudt å: b) hensette dyr i hjelpeløs tilstand.

Forskrift om velferd for småfe

Kapittel IV Tilsyn og stell

§ 26.Forebyggende tiltak

Dyr som ikke holdes i bygninger skal, når det er nødvendig og mulig, beskyttes mot rovdyrangrep, helsefare, underernæring, trafikkskader m.m.

Når vi leser paragrafene, ser vi at sauenæringen straffet bryter dyrevelferdsloven år etter år.

Å fokusere på å drepe rovdyr istedenfor å konsentrere seg om å få ned det største svinnet, blir som en butikkeier som setter varene sine på gata og kun fokuserer på det lille svinnet inne i butikken der det småstjeles, i forhold til det store svinnet når folk stjeler fra varene på gata. Rovdyr skal ikke drepes til fordel for denne tankegangen. Når vi også ser at rovviltnemnder og regjering insisterer på å misbruke begrepet bestandsmål som ikke har hold i forskning eller ekspertise i det hele tatt, ved å kun anse minstemål som det absolutte målet for deretter å drepe så snart det har vippet over minstemålet, skjønner vi at Norge har et stort problem med rovviltforvaltningen.

Jeg bor på landet. Vi har gaupe i området. Den dukket opp for fem-seks år siden og fra første stund var det IKKE dreping som ble nevnt på mitt lille sted. Bøndene har melkekyr og de har sauer på innmark. Og løsningen her ble lama – noe som viste seg å fungere utrolig bra, noe gaupa fikk oppleve. 24 gauper skulle i utgangspunktet drepes i region 6 i år hvorav 8 hunngauper, men takket være klager fra flere rovdyrforeninger er dette omgjort til 5 hunngauper. Vi ser igjen at jegere har alt for mye makt i rovviltforvaltningen, siden de vil ha viltet for seg selv og unner ikke naturen sin rettmessige del, enten det er ulv og elg, eller gaupe og rådyr. Nordens eneste ville kattedyr – som er på rødlista og som vi burde behandle med stolthet og ære - kunne vært langt flere om jegerne la

grådigheta til side, og om sauenæringa tok ansvar og lot lamaene gjøre jobben som gjeterne, når det er bevist at dette fungerer. Gaupa er ikke bare utsatt for dreping via trofejakt, vi har også gaupebåser. ARV har søkt til diverse statsforvaltere om å få innsyn i antall gaupebåser og lokaliteter, men dette har vi fått avslag på med begrunnelse om forventet kriminalitet. Dette er ugreit av rovviltforvaltningen, å forhåndsdomme en organisasjon som ønsker åpenhet rundt tap i naturen. Kuler og krutt må aldri være førstevalget, men dessverre ser vi at dette har vært normen i region 6 når det gjelder rovdyr. Å ty til å drepe som første valg, er en gammeldags og nærmest tilbakestående tilnærming til et problem som er menneskeskapt, og dermed burde mennesket også innrettet seg uten å la naturen lide for det. Men slik er det ikke. Med det samme det blir oppdaget at sauer ikke har blitt beskyttet godt nok i utmarka og blitt tatt av rovdyr i et område alle vet det pleier å dukke opp rovdyr, så er det fellingstillatelse det skrives om, ingenting annet. Til tross for at det ikke engang står nevnt hos miljødirektoratet, sitat: Søknad om tiltak som forventes å ha direkte tapsreduserende effekt, f. eks. tidlig nedsanking, rovdyravvisende gjerder, hjemmebeite, og forskningstiltak for å øke kunnskapsgrunnlaget, driftsomstilling m. fl. Forebyggende tiltak er også tatt opp hos NIBIO, sitat: De mest effektive tiltakene er:

- Flytting av sau til mindre rovdyrutsatte beiter
- Beiting på innmark eller gårdsnært areal
- Rovdyravvisende inngjerding
- Tidlig sanking
- Bruk av beredskapsarealer
- Bruk av vokterhund, under visse forutsetninger

Vi ser i dag i rovviltforvaltningen, både fra rovviltnemndene og Klima- og miljøministeren selv, en tankegang som henger igjen i 1845 da alt rovvilt skulle utryddes slik at menneskene hadde hjorteviltet for seg selv. Bonusen den gangen ble at sauebøndene kunne slippe sauene løs uten tilsyn, noe vi burde ha kommet bort fra for mange år siden. Alle andre yrker tar steget inn i fremtiden, hvorfor skal rovviltforvaltningen henge igjen i en sidrumpa fortid? I dag vet alle at naturen ligger under stort press på grunn av menneskene, og det tar seg utrolig dårlig ut at vår egen klima- og miljøminister står og heier på parisavtalen for å gjøre naturen tryggere ellers i verden mens han nærmest selv trykker på avtrekkeren for våre rødlista arter her hjemme. Bernkonvensjonen er klar på dette området: Arter skal beskyttes i sine leveområder. Norge er leveområder for både ulv, jerv, gaupe og bjørn. Siden bjørn har vært spesielt ille utsatt i region 6, vil vi minne om at bestandsmålet for bjørn landsdekkende ikke har vært oppnådd på mange år. Ifølge Rovdata er målet landsdekkende på 13 ungekull og i 2021 var resultatet 8,1. I region 6 er målet 3 årlige ungekull, det ble kun registrert 1,6 pr 2021, og likevel blir bamser drept i region 6 mens sauene blir satt ut der man vet at det kommer bjørn – slik har vi lest i utallige avisreportasjer, og dette må det bli en slutt på. Det er skammelig å behandle naturen og rødlista arter slik.

Jeg vil minne om utspillet til rovviltnemnda i Hedmark der det blant flere tiltak står at de ønsker å skape arenaer for dialog og økt kommunikasjon for å løse konfliktene som kan oppstå i forvaltningen av rovdyr. De har også vedtatt å videreføre tiltak som retter seg mot barn og unge, for å sikre at fremtidige generasjoner får kunnskap om rovdyrbestandene og bidrar til å motvirke frykt for artene. De ønsker også å bidra til økt formidling av kunnskap om rovdyrbestandene og rovviltforvaltningen til allmennheten. Ser vi utviklingen her, må man forstå at dreping nå begynner å bli både avleggs og tilbakestående å belaste naturen med.

Når andre land jubler over at minstemål er oppnådd for et håp om levedyktig bestand, har Norges regjering og rovviltnemnder en forvrengt formening om at det minste tallet ikke skal overstiges. Det fører til en konstant utryddelsespolitikk da den rødlista arten det gjelder, aldri vil komme opp på et levedyktig nivå. Det står heller ingen steder at beiteprioriterte områder skal være helt rensa for rovdyr, selv om sauenæringa og rovviltnemnder forsøker å få uvitende til å tro at det er slik.

Rovviltforvaltning har i Norge blitt til rovviltutryddelse, og vi i Aktivt Rovdyrvern jobber for en langt bedre beskyttelse av våre fire store rovdyr, og kongeørna.

- Det må stilles større krav til sauene for å gjøre sine dyr tryggere,
- jegere må lære seg å leve med naturen og ikke mot den slik de gjør i dag ved å anse rovdyr som konkurrent og manipulere overskuddet ved å drepe rovdyr,
- den uetiske trofejakten må opphøre,
- minste bestandsmål må bli ansett som et mål å oppnå istedenfor å bekjempe,
- fakta og forskning må bli et krav å innhente i forvaltning av rovdyr,
- og fellingstillatelser må bli langt vanskeligere å få innvilget enn slik det er i dag.

Takk.

Kildehenvisninger

Miljødirektoratet om forebyggende tiltak:

<https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/Soknader/Info.aspx?id=2&Menyvalg=SOKNADSSENTER>

NIBIO om forebyggende tiltak: <https://www.nibio.no/tema/landskap/norsk-viltskadesenter/forebyggende-tiltak-mot-rovviltskader-pa-sau>

Bestandsstatus bjørn <https://rovdatab.no/Brunbj%C3%B8rn/Bestandsstatus.aspx>

Dyrevelferdsloven <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-97>

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-97>

Landbruksdirektoratet https://dir.statistikdata.no/pt-900_del2_2022_land.html

Forvaltningsplan Hedmark

<https://www.statsforvalteren.no/contentassets/d79f04c962ca4075b475f1cc3621df50/forvaltningsplan-for-rovvilt-og-samfunn-i-region-5--hedmark.pdf>